

Bemærkninger til forslaget

Ad 1

Forskning tyder på, at danske mænds sædkvalitet er faldet med ca. 50 pct. i løbet af de sidste 50 år. Undersøgelser af danske rekrutter viser, at næsten halvdelen har så dårlig sædkvalitet, at de vil have problemer med at få børn. Tilfældene af testikelkræft i Europa er steget de sidste årtier. Deformede kønsorganer hos drenge forekommer hyppigere og hyppigere. De sidste 10 år har der været en støt stigning i antallet af tilfælde af brystkræft i Europa (Det Økologiske Råd, Danmarks Naturfredningsforening, Forbrugerrådet, Kemikalier i Søgelyst, 2000).

Ingen ved med sikkerhed, hvad disse forstyrrelser skyldes. Meget peger imidlertid i retning af, at der et tale om påvirkninger fra hormonforstyrrende stoffer.

Betegnelsen hormonforstyrrende stoffer dækker en gruppe kemikalier – kommercielt fremstillede såvel som naturlige – der kan forstyrre menneskers og dyrs hormonfunktioner. Vore hormonsystemer forstyrres således af fremmede stoffer, som ligner vore egne hormoner. Det drejer sig blandt andet om østrogenlignende stoffer, som kan fremme en feminisering af både mennesker og dyr eller f.eks. accelerere udviklingen af kræftceller i brystet. Andre stoffer ligner det mandlige hormon testosteron og bidrager til en maskulinisering af livet. Disse hormonlignende stoffer fremmer altså en naturlig proces – blot i det forkerte køn. Hanner får feminine træk og omvendt. Senest er forskerne blevet opmærksomme på, at visse stoffer også virker modsat de naturlige kønshormoner og hæmmer udviklingen af disse.

Status for viden om hormonforstyrrende stoffer er, at effekterne i miljøet er omfattende, hvorimod der stadig mangler viden om stoffernes præcise påvirkning af mennesker samt overblik over, præcis hvilke stoffer der er de farligste. Myndigheder er i øjeblikket i gang med at udvikle testmetoder for hormonforstyrrende stoffer, men det vil højst sandsynligt tage mange år, før der er opnået enighed om sikre metoder, med hvilke det kan bestemmes, hvor mange af de cirka 70.000 kemikalier, der er i brug i Europa, der er hor-

monforstyrrende. Det vil tage endnu længere tid at afgøre præcist, hvilke kemikalier der er skyld i hvilke effekter og kemikaliernes potentielle kombinerede effekter.

Det er på denne baggrund vigtigt at sætte skarpt fokus på hormonforstyrrende stoffer og intensivere forskningsindsatsen. Regeringen opfordres derfor til at iværksætte en øget forskning i forekomsten og effekten af hormonforstyrrende stoffer

Danmarks Miljøundersøgelser har påvist tvekhønethed hos 10 danske arter af havsnegle (Strand, J. & Kofoed, P.: Results from the Danish Monitoring Programme NOVA 2003. QUASIMEME Workshop of Imposex and Intersex in Marine Snails, Aberdeen, Scotland, 28-30 May 2002). Unaturlige kønsændringer i snegle i danske havne er nu reglen snarere end undtagelsen.

Også hos fisk er der kønsforstyrrelser. En nylig offentligtgjort undersøgelse fra Østjylland viste, at op til 26 pct. af skallerne i forskellige spildevandsbelastede vandløb havde tvekhønnede træk (Århus Amt, Intersex og andre effekter på reproductionssystemet i skalle og bækørred, 2001). Disse tal bekræftes af forskning fra resten af verden. Fra de arktiske egne indløber der f.eks. rapporter om stadigt flere sterile isbjørne som følge af tvekhønethed.

Der er således ingen tvivl om, at forekomsten af hormonforstyrrende stoffer i vores vandløb udgør en stor miljø- og sundhedsrisiko.

Socialdemokratiet opfordrer på denne baggrund regeringen til at iværksætte en national kortlægning af forekomsten af hormonforstyrrende stoffer i det danske vandmiljø med henblik på at skabe et overblik over problemets omfang.

Ad 2

EU anerkender ikke hormonforstyrrende stoffer eller hormonforstyrrende effekter som et selvstændigt farlighedskriterium. Opfattelsen i EU har været, at hormonforstyrrende stoffer også ofte har andre farlige egenskaber (f.eks. kræftfremkaldende), og at de derfor vil være dækket ind ad anden vej. Dette forhold er